

แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่เหมาะสมกับกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง
ชุมชนแห่งหนึ่ง ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี
Guidelines for the development of savings groups for production suitable for the one
Karen ethnic group Community, Ban Bueng Subdistrict, Ban Kha District, Ratchaburi
Province

อัครลักษ์ ราชพลสิทธิ์^{1*}, วันชัย ธรรมสังการ², บัญชา สมบูรณ์สุข³
Atsawaluk Ratchapolsit^{1*}, Wanchai Dhammasaccakarn², Buncha Somboonsuke³
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่^{1*, 2}
คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่³
Faculty of Liberal Arts Prince of Songkla University, Hatyai Campus^{1*, 2}
Faculty of Natural Resources Prince of Songkla University, Hatyai Campus³
Atsawaluk2020@gmail.com^{1*}, dhwanchai03@gmail.com², buncha.s@psu.ac.th³
ผู้ประพันธ์บรรณกิจ (Corresponding Author)^{1*}

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และนำเสนอแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่เหมาะสมกับกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงชุมชนแห่งหนึ่ง ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แนวทางการวิจัยแบบกรณีศึกษา เป็นการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องจำนวน 10 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยเทคนิคการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวกะเหรี่ยงชุมชนแห่งหนึ่ง ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี ได้แก่ ปัญหาและอุปสรรคด้านส่งเสริมการออมเงินชุมชนด้านการให้สินเชื่อแก่สมาชิก ด้านการรับฝากเงินชุมชน ด้านการให้คำปรึกษาทางการเงิน และ ด้านสวัสดิการชุมชน 2) แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่เหมาะสมกับกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงชุมชนแห่งหนึ่ง ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี นั้นควรมีการนำประเด็นปัญหาดังกล่าวมาออกแบบกิจกรรมการให้บริการที่มีความสอดคล้องกับบริบทของชุมชนโดยการนำกรอบวิถีการดำเนินชีวิต และวัฒนธรรมของชุมชนที่เป็นทุนทางสังคมมาบูรณาการ

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต, กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

Abstract

This research article aims to study problems, obstacles, and present guidelines for the development of savings for production suitable for the one Karen ethnic group community, Ban Bueng Subdistrict, Ban Kha District, Ratchaburi Province. with a qualitative method by using a case study research approach It is a study from relevant documents. and a group of 10 related individuals. Data were collected by participant observation technique. and in-depth interviews The study found that 1) The state of problems and obstacles in the operation of the savings for production group of the one Karen ethnic group community, Ban Bueng Sub-district, Ban Kha District, Ratchaburi Province were problems and obstacles in promoting community savings. in granting credit to members Community deposits financial consulting and community welfare 2) Guidelines for the development of savings groups for production suitable for one Karen ethnic groups community, Ban Bueng Sub-district, Ban Kha District, Ratchaburi Province. The aforementioned issues should be used to design service activities that are consistent with the community context by adopting a lifestyle framework and community culture that is social capital to integrate.

Keywords: Development Guidelines, Saving Groups for Production, Karen Ethnic Groups

บทนำ

การกำหนดทิศทางในการพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน โดยคณะรัฐมนตรี คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในสมัยนั้น ได้ให้ความเห็นชอบร่างแผนพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน พ.ศ. 2560-2564 ที่กระทรวงการคลัง เสนอ และเป็นการสานต่อการดำเนินการตามแผนแม่บทการเงินระดับฐานรากที่กระทรวงการคลังได้ดำเนินการในช่วงปี พ.ศ. 2541-2554 เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินได้มากขึ้นโดยแผนพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน พ.ศ. 2560-2564 ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 3 ด้าน คือ 1) ด้านการสร้างรายได้และพัฒนาศักยภาพทางการเงินของประชาชนระดับฐานราก การแก้ไขปัญหาหนี้สินของประชาชน การสร้างทักษะให้ประชาชนมีความสามารถในการบริหารจัดการทางการเงิน 2) ด้านการพัฒนาผู้ให้บริการทางการเงินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการทางการเงินแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง การส่งเสริมให้สถาบันการเงิน และสถาบันการเงินเฉพาะกิจให้บริการทางการเงินในระดับฐานรากมากขึ้น และ 3) ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินให้เหมาะสมต่อการเข้าถึงบริการทางการเงินอย่างยั่งยืน โดยการจัดตั้งกลไกการขับเคลื่อนนโยบายระบบการเงินภาคประชาชนด้วยวิธีการจัดทำและพัฒนาระบบฐานข้อมูล (สำนักนโยบายพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2559)

ที่ผ่านมากล่าวได้ว่าองค์กรการเงินชุมชนเป็นทางเลือกหนึ่งที่ทำให้การสนับสนุนการช่วยเหลือประชาชนระดับฐานรากหรือผู้ที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ได้เข้าถึงบริการทางการเงิน โดยมีการให้บริการหลัก ได้แก่ การรับฝากเงิน การให้สินเชื่อ และการจัดสวัสดิการชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่มีเป้าหมายการรวมตัวเพื่อช่วยเหลือระหว่างกันและกันของคนในชุมชน ด้วยการเริ่มต้นจากการออม การปล่อยสินเชื่อ และจัดสวัสดิการตามความต้องการขั้นพื้นฐานของแต่ละชุมชน (วันชัย ธรรมจักร และอัครลักษณ์ ราชพลสิทธิ์, 2561) แต่ถึงอย่างไรก็ตามในบางกลุ่มองค์กรยังมีการให้บริการสวัสดิการที่สามารถตอบสนองความต้องการได้ครอบคลุมรวมไปถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มีความแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อม และความเชื่อของแต่ละท้องถิ่น โดยการ

บริหารจัดการภายในองค์กรมีลักษณะเป็นกึ่งทางการคืออาศัยกติกาของสมาชิกที่ร่วมกันกำหนดขึ้น พบว่า มีประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อการทำงาน ดังนี้ 1) สมาชิกองค์กรจะเป็นผู้บริหารจัดการร่วมกันซึ่งไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคล ดังนั้น หากมีปัญหาขึ้นทำให้ภาระการรับผิดชอบอยู่ในนาม “บุคคลธรรมดา” และเป็นการรับผิดชอบแบบไม่จำกัด จึงอาจส่งผลกระทบในการให้บริการทางการเงินขององค์กรการเงินชุมชน เนื่องจากความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นตามมาภายหลัง 2) ขาดความรู้ความสามารถทางการเงิน และขาดความมั่นคงและยั่งยืนต่อการบริหารจัดการด้านความเสี่ยงและด้านบัญชี เช่น วิธีการทำบัญชีที่อาจเกิดความคลาดเคลื่อนทำให้ตัวเลขทางบัญชีไม่สามารถสะท้อนผลการดำเนินการที่แท้จริง การบริหารจัดการและการดำเนินงานภายในองค์กร เป็นต้น (ศศิชา หมดมลทิล, 2562)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจากข้อมูลเบื้องต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาปัญหา อุปสรรค และนำเสนอแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่เหมาะสมกับกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงชุมชนบ้านโป่งกระทิงบน ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่อยู่ในช่วงเริ่มต้นของการก่อตัวที่นำจับตามอง เพราะเป็นกลุ่มเฉพาะที่มีรูปแบบการรวมตัวกันของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงบนพื้นฐานของความตระหนักรู้ และการเห็นคุณค่าที่เกิดจากการรวมกลุ่มสนับสนุน ช่วยเหลือระหว่างกันและกันภายในชุมชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวกะเหรี่ยงชุมชนแห่งหนึ่ง ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่เหมาะสมกับกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงชุมชนแห่งหนึ่ง ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี

ประโยชน์ที่ได้รับ

ได้แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่เหมาะสมกับกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงชุมชนแห่งหนึ่ง ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี นอกจากนี้ผลการวิจัยดังกล่าวสามารถนำมาพัฒนาเครื่องมือการทำงาน แผนพัฒนากลุ่มองค์กรการเงินชุมชน ที่สามารถนำไปปรับใช้กับการพัฒนากลุ่มองค์กรชุมชนประเภทต่างๆ ตามบริบททางสังคมของพื้นที่ชุมชนโดยทั่วไป

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แนวทางการวิจัยแบบกรณีศึกษา ซึ่งมีรากฐานทางความคิดมาจาก กระบวนทัศน์สร้างสรรค์นิยม (Tashakkori; Abbas and Ted-die; Charles, 1998) เป็นการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (documents study) และการศึกษาจากกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง (Creswell; John, 2003) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. **ผู้ให้ข้อมูล key informants** : สำหรับการได้มาซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง ชาย โพรสิตา (2554) ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวกะเหรี่ยงชุมชนที่สนใจศึกษา ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี และสมัครใจที่จะให้ข้อมูล จำนวน 10 คน เป็นคณะกรรมการ ได้แก่ ประธาน รองประธาน เற்றுญิก เลขานุการ กรรมการร่วม รวม 5 คน และสมาชิกกลุ่ม จำนวน 5 คน
2. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** : สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นแนวคำถามการสัมภาษณ์ซึ่งได้มีการพัฒนาตามกรอบแนวคิด และทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิจัย เพื่อให้ได้สาระสำคัญ และชุดความรู้จากประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เป็นต้น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล : สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการรวบรวมข้อมูลทั้งปฐมภูมิและทุติยภูมิ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบผสมผสาน ทั้งการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร การสังเกตแบบมีส่วนร่วมการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีขั้นตอน คือ 1) ตั้งประเด็นตามคำถามการวิจัย 2) ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 3) ลงพื้นที่สำรวจข้อมูลและการสร้างความสัมพันธ์เบื้องต้น 4) ออกแบบกระบวนการวิจัย และ 5) ลงพื้นที่ศึกษาข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล : การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงเนื้อหา (สุภางค์ จันทวานิช, 2554; Moser;& Korstjens, 2017; Power;& Hubbard, 1999) จำแนกออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของชุดข้อมูล ด้วยหลักการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า 2) จำแนกข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย 3) วิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบแนวคิดทฤษฎี 4) ตีความข้อมูล และ 5) สรุปเรียบเรียงด้วยการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

บริบททั่วไปของชุมชนศึกษา ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี พบว่า เป็นหมู่บ้านเก่าแก่ของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงโพล่ง หรือกะเหรี่ยงโปว์ ชื่อเดิมชื่อบ้าน กุยโน ซึ่งเป็นชุมชนของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง กุย แปลว่า บึงหรือหนองน้ำ โน คือ ดันสัตว์บรรณหรือดันดินเปิด กุยโน จึง หมายถึง ชุมชนที่มีหนองน้ำ และไม้ดินเปิดขนาดใหญ่อยู่ใกล้หนองน้ำ และเมื่อชุมชนได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากเดิมที่อยู่อาศัยกันเพียงไม่กี่ครัวเรือน เริ่มมีบุคคลจากภายนอกเข้ามาจนเกิดขบวนการบุกเบิกพื้นที่ป่า มีการลักลอบตัดไม้ในเขตพื้นที่ป่าสงวน บ้างก็อาศัยอยู่บนพื้นที่ราบสูง ชาวบ้านเรียกขานกันโดยทั่วไปว่าบ้านบนเขา หรือชุมชนบ้านบนเขา และเมื่อมีหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ (พนค.) ของ กปร.กลางได้เข้ามาพัฒนาเส้นทางในช่วงปี พ.ศ. 2516 ซึ่งมีสถานการณ์ความไม่สงบเป็นความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างขบวนการคอมมิวนิสต์กับรัฐบาล โดยเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานได้เห็นกระต๊อบและสัตว์อื่นมากินโป่งอยู่ ประจำจึงเรียกชื่อใหม่ว่าโป่งกระต๊อบ แต่เนื่องจากสมัยนั้นมีดินโป่งอยู่หลายแห่ง จึงเรียกกลุ่มบ้านที่ถึงก่อนว่า โป่งกระต๊อบล่าง และเรียกกลุ่มบ้านโป่งกระต๊อบที่อยู่สูงขึ้นไปว่า โป่งกระต๊อบบน (นามสมมติ)

ชุมชนแห่งนี้ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี เป็นที่ราบเชิงเขา มีเนินเขาช่องห้วยที่ลาดชันสลับกันไปมา บางพื้นที่จะมีลักษณะเป็นพื้นที่ลุ่มและมีน้ำซับ เป็นป่าต้นน้ำ อาทิ น้ำซับบ้านพรุไก่ ชับตัวหนอง เป็นแหล่งน้ำสายหลักที่ไหลเข้าสู่ชุมชน ทิศตะวันออกและทิศใต้ของชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของแนวเทือกเขาตะนาวศรี เป็นภูเขาสูงชัน คงไว้ซึ่งความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรป่าไม้ นอกจากนี้พื้นที่ดังกล่าวยังเป็นป่าต้นน้ำแม่ประจัน ที่ไหลลงสู่เขตพื้นที่ชุมชน อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี และอำเภอนองนง อำเภอปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ส่วนทิศตะวันตกและเหนือเป็นที่ราบเชิงเขาเป็นที่อยู่อาศัยของประชาชนและที่ทำการเกษตร การคมนาคมมีเส้นทางหลักทางหลวงหมายเลข 3313 ตัดผ่านเพื่อใช้เป็นเส้นทางสัญจรไปมา

โดยภาพรวมของชุมชนมีเขตพื้นที่ทั้งหมดจำนวน 44,382 ไร่ พื้นที่อาศัยจำนวน 105 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตรจำนวน 973 ไร่ พื้นที่สาธารณะประโยชน์จำนวน 21 ไร่ และพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติจำนวน 43,283 ไร่ จำแนกชุมชนออกเป็น 2 กลุ่มบ้าน เป็นพื้นที่ทำไร่หมุนเวียนของชุมชน มีจำนวนครัวเรือน 264 ครัวเรือน แบ่งเป็นประชากรชายจำนวน 351 คน และประชากรหญิงจำนวน 360 คน มีโรงเรียนระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา 1 แห่ง ประชากรนับถือศาสนา พุทธ มีสถานีนามาย จำนวน 1 แห่ง ได้แก่สถานีนามายตำบลบ้านบึง ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำไร่สับปะรด ไร่ข้าวโพด ไร่ข้าวไร่ ไร่ข้าวเจ้า ไร่ถั่วลิสง และโรงงานทำสับปะรดกระป๋อง

นอกจากนี้ชุมชนที่สนใจศึกษา ได้มีการสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมที่สำคัญของชุมชนสืบต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบัน ได้แก่ (1) ประเพณีมัสการสักการะ หลวงพ่อจอม วัดแจ้งเจริญ ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 5 (2) ประเพณีเวียนเจดีย์ เสากลางบ้าน แรม 14 ค่ำ เดือน 5 (3) ประเพณีพิธีไหว้ต้นไม้อายุหมื่นปีบ้าน ขึ้น 3 ค่ำ เดือน 6 (4) ประเพณีไร่ข้าววิถี

หมุนเวียน เดือน 6 (5) ประเพณีผูกข้อมือเรียกขวัญเดือน 9 กินข้าวห่อ ขึ้น 9 ค่ำ เดือน 9 และ (6) ประเพณีแห่ฉัตร วันออกพรรษา ขึ้น 15 ค่ำเดือน 11

สภาพทั่วไปกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงชุมชนที่สนใจศึกษา พบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกลุ่มชาติพันธุ์ชาวกะเหรี่ยงแห่งนี้ ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี เริ่มก่อตั้งอย่างเป็นทางการเมื่อช่วงปี พ.ศ. 2564 ด้วยการสนับสนุนส่งเสริมจากศูนย์พัฒนาราชกรบนพื้นที่สูง กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ โดยเริ่มต้นทำโครงการออมทรัพย์ไ้ไขให้แก่อุปกรณ์และเยาวชนจำนวน 40 ตัว ใช้พื้นที่การดำเนินกิจกรรมอยู่ภายในศูนย์ที่ทางภาคส่วนราชการจัดให้ซึ่งตั้งอยู่ห่างไกลจากที่อยู่อาศัยของสมาชิกในชุมชนทำให้กระบวนการดำเนินงานไม่มีความเหมาะสมกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน แต่ถึงอย่างไรก็ตามภายใต้แนวคิดหลักการที่หน่วยงานภาครัฐดังกล่าวมีความมุ่งเน้นการใช้กิจกรรมเป็นฐานในการสร้างการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาต่อยอดในบริบทความต้องการชุมชน ประกอบกับการมีผู้นำที่มีความสามารถและมีแรงบันดาลใจและเห็นถึงประโยชน์ของขบวนการรวมกลุ่มในการดำเนินกิจกรรมของชุมชน จึงได้มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมจากการออมทรัพย์ไ้ไข เป็นการออมทรัพย์เงินทุนเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน และการสร้างโอกาสการเข้าถึงแหล่งทุนของสมาชิกภายในชุมชนโดยเริ่มต้นรับเปิดรับสมาชิกและเปิดให้มีการเก็บออมขั้นต่ำคนละ 20 บาท ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก 110 คน มีเงินทุนหมุนเวียนจำนวน 15,165 บาท มีคณะกรรมการจำนวน 10 คน ประกอบด้วย ประธานกรรมการ เจริญญิก เลขาณการ และกรรมการ ซึ่งสามารถจำแนกชุดคณะกรรมการออกเป็น 4 ชุด ได้แก่ 1. คณะกรรมการอำนวยการ 2. คณะกรรมการส่งเสริมสินเชื่อ (เงินทุน) 3. คณะกรรมการตรวจสอบ และ 4. คณะกรรมการส่งเสริมสำหรับการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวของกลุ่มถือได้ว่ายังอยู่ในช่วงของการเริ่มต้นเรียนรู้ ทดลอง และพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการดำเนินงานที่มีความเหมาะสมตามบริบทของชุมชน โดยมีการเริ่มต้นทดลองการปล่อยสินเชื่อ การกำกับติดตามสินเชื่อ ระบบการบริหารจัดการคน เงินทุน และระบบบัญชี เป็นต้น

สภาพปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มชาติพันธุ์ ชาวกะเหรี่ยงชุมชนแห่งหนึ่ง ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี

1) **ด้านส่งเสริมการออมเงินชุมชน** พบว่า ในปัจจุบันทางกลุ่มยังไม่ได้มีการขับเคลื่อนกิจกรรมเชิงรุก เนื่องจากเงื่อนไขข้อจำกัดหลายมิติไม่ว่าจะเป็นเรื่องของระบบการบริหารจัดการเวลา บุคลากรของกลุ่มที่มีการประกอบอาชีพอยู่นอกพื้นที่ของชุมชน และในการส่งเสริมการออมเงินของชุมชนตามกฎระเบียบของกลุ่มนั้นยังเปิดให้สมาชิกลงทุนซื้อหุ้นในจำนวนที่จำกัดไม่สามารถเพิ่มทุนการเงินได้อย่างเพียงพอและทั่วถึงกับความต้องการของสมาชิกที่จะเข้ามาใช้บริการทางการเงินของกลุ่ม ประกอบกับอาคารสถานที่การดำเนินงานของกลุ่มยังไม่มีความพร้อม จำเป็นต้องอาศัยอาคารอเนกประสงค์ของชุมชนซึ่งไม่มีความเป็นเอกเทศ โดยกลุ่มคนที่เข้ามาทำงานนั้นยังไม่มีค่าตอบแทนการทำงาน มาด้วยความสมัครใจ อาสา จึงเป็นเหตุผลประการหนึ่งที่มีผลต่อการขับเคลื่อนงานดังกล่าวได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ ทั้งนี้ผู้วิจัยยังพบว่าในกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มยังไม่ได้มีการจัดกิจกรรมฝึกอบรม ให้ความรู้ สร้างความตระหนักในเรื่องของการออมเงิน การมีระเบียบวินัยสำหรับการออม รวมถึงการเชื่อมโยงกิจกรรมอย่างบูรณาการร่วมกับกลุ่มองค์กรการเงินประเภทต่างๆที่สามารถเข้ามาสนับสนุนกิจกรรมการออมของกลุ่มได้ ทำให้การเจริญเติบโตทางการเงินของกลุ่มเป็นไปได้ล่าช้า

2) **ด้านการให้สินเชื่อแก่สมาชิก** พบว่า ในประเด็นการขับเคลื่อนดังกล่าวนี้ยังอยู่ในช่วงของการทดลองดำเนินงานทางกลุ่มจึงมีการปล่อยกู้แก่สมาชิกที่เป็นคณะกรรมการเท่านั้น ซึ่งแนวคิดในการดำเนินงานลักษณะดังกล่าวจะมีความขัดแย้งกับหลักการของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีการจัดตั้งขึ้นเพื่อให้เกิดการช่วยเหลือระหว่างกันและกันภายในชุมชนผู้เป็นสมาชิกกลุ่มทุกคน จึงอาจก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อการดำเนินงานของกลุ่มหากกลุ่มยังไม่ได้มีการจัดการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และในจำนวนสมาชิกผู้ขอกู้ 1 ราย จากผลการทดลองการดำเนินงานพบว่า สมาชิกไม่ส่งเงินกู้ตามเงื่อนไขที่ตกลงกับทางกลุ่ม มีการส่งเงินกู้อย่างล่าช้า

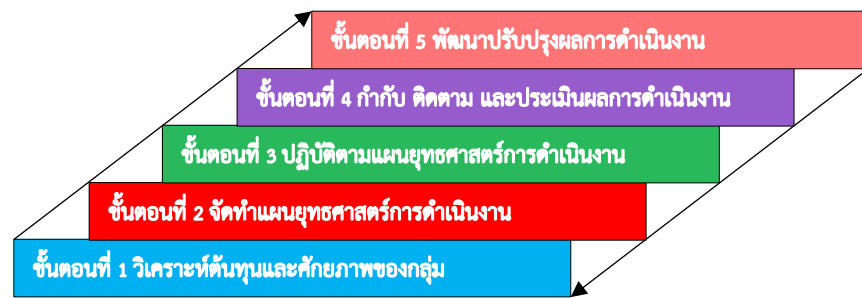
3) ด้านการรับฝากเงินชุมชน พบว่า ที่ผ่านมากลุ่มได้มีการรับสมัครสมาชิกจำนวน 2 รุ่น รวมสมาชิกทั้งสิ้นจำนวน 110 คน มีเงินทุนหมุนเวียนที่เกิดจากการรับฝาก 15,165 บาท หากพิจารณาโดยภาพรวมกับจำนวนสมาชิก และความต้องการของสมาชิก จำนวนเงินทุนดังกล่าวไม่เพียงพอต่อความต้องการ ทั้งนี้สืบเนื่องจากบุคลากรภายในกลุ่มมีเงื่อนไขชีวิตส่วนตัวที่แตกต่างกันออกไป จึงทำให้การสนับสนุนส่งเสริมและเปิดรับฝากเงินทุนในจำนวนที่จำกัด รวมถึงการขาดการสร้างกฎระเบียบของกลุ่มตามกรอบข้อกำหนดกฎหมายยังไม่ครอบคลุม อีกอย่างจะเห็นได้ว่ามิติการรับฝากเงินทุนของชุมชนยังไม่มีผลสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ซึ่งสมาชิกโดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยรูปแบบการรับฝากเงินยังดำเนินการไปตามกรอบของแนวคิดกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตแนวการส่งเสริมของกรมการพัฒนาชุมชน หากนำเอาจำนวนระยะเวลา 2 ปีมาเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจากการลงทุนของชุมชนถือว่าการดำเนินงานดังกล่าวยังไม่ประสบความสำเร็จ

4) ด้านการให้คำปรึกษาทางการเงิน พบว่า กลุ่มยังขาดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพสืบเนื่องจากข้อจำกัดด้านความรู้ ภูมิปัญญาการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต การมีความเข้าใจถึงหลักการดำเนินงานตามปรัชญาของแนวคิด ประกอบกับการให้ความร่วมมือของสมาชิกที่มีความหลากหลายตั้งแต่กลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มคนทำงาน และกลุ่มคนสูงวัย ซึ่งมีความแตกต่างในด้านวิถีการดำเนินชีวิต จึงทำให้กลุ่มยังไม่สามารถดำเนินการกิจกรรมการให้คำปรึกษาทางการเงินได้สำเร็จ รวมถึงการขาดการบูรณาการงานระหว่างกลุ่มกับโรงเรียน วัด และชุมชน ซึ่งจากการลงพื้นที่ทำการสัมภาษณ์และสังเกตการดำเนินงานของกลุ่ม พบว่ากลุ่มจะมุ่งเน้นการรับฝากเงินมากกว่าการสร้างกระบวนการเรียนรู้เรื่องประโยชน์ของการออม การลงทุน และผลที่จะเกิดขึ้นกับชุมชนในระยะยาว

5) ด้านสวัสดิการชุมชน พบว่า การดำเนินงานที่ผ่านมายังไม่สามารถจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกได้อย่างครอบคลุมตามความต้องการ ด้วยข้อจำกัดเรื่องของความรู้ และจำนวนเงินทุน รวมถึงบุคลากรที่มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบกิจกรรมชุมชนหลายมิติ ปัจจุบันการจัดสวัสดิการชุมชนของกลุ่มทำได้เพียงแค่การปล่อยเงินกู้ที่มีจำนวนจำกัด ทั้งนี้จากการสังเกตและสัมภาษณ์ข้อมูลกับกลุ่มคณะกรรมการพบว่า คณะกรรมการยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชน จึงทำให้รูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชนไม่สามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกกลุ่มได้อย่างทั่วถึง อีกประการหนึ่งคือการเชื่อมโยงเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกชุมชนเกี่ยวกับการสนับสนุนทรัพยากรด้านต่างๆ พบว่ากลุ่มยังไม่ได้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายในลักษณะดังกล่าว ซึ่งเครือข่ายที่กลุ่มมีการเชื่อมโยงก็จะอยู่ในรูปแบบของเครือข่ายการเรียนรู้ เป็นต้น

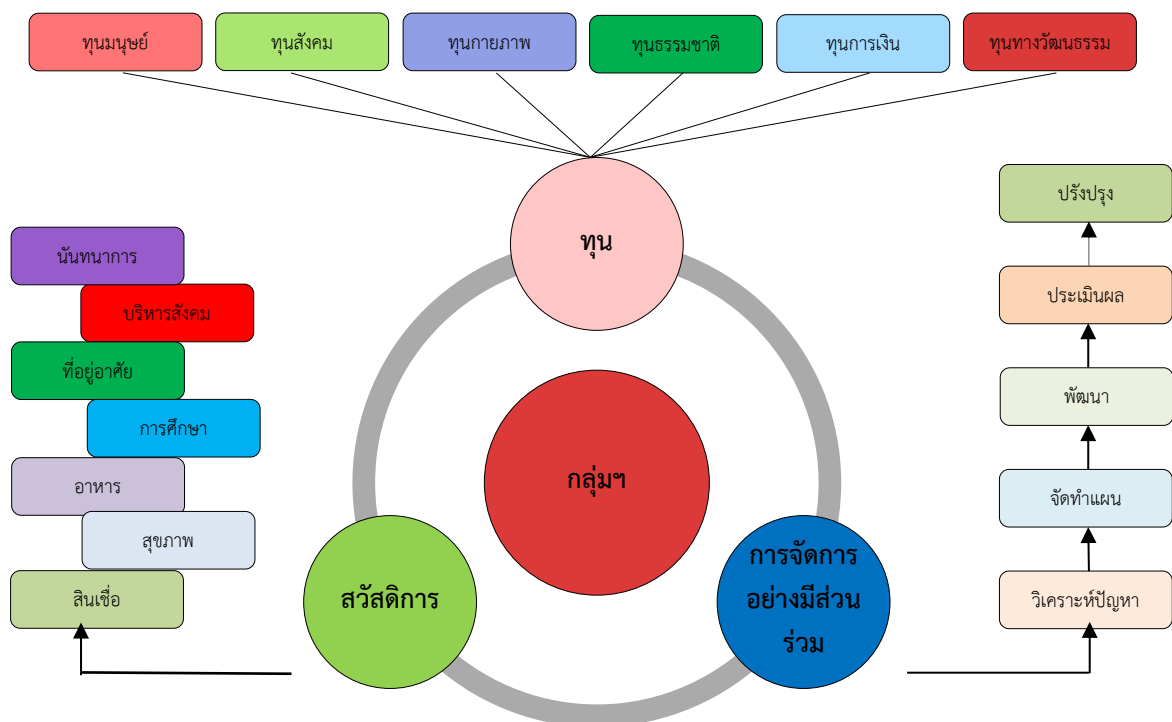
แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่เหมาะสมกับกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงชุมชนแห่งนี้
ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี

1. ระยะแรก : การพัฒนาระบบการบริหารจัดการกลุ่ม สำหรับพัฒนาระบบการบริหารจัดการกลุ่มนั้น คณะกรรมการควรมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงาน ด้านการจัดการโครงสร้างของกลุ่ม ระเบียบข้อบังคับระบบงานสารบรรณ ระบบการเงินและบัญชี การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ด้วยการจัดกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพการดำเนินงานด้วยการประชุมประจำเดือน การจัดกิจกรรมฝึกอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต รวมถึงการศึกษาดูงานจากกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ ด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่ม ด้านการตลาดโดยการเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ความต้องการของกลุ่มลูกค้าเพื่อจัดทำฐานข้อมูล และด้านสวัสดิการด้วยการเริ่มต้นจากการออกแบบกิจกรรมการให้บริการเพื่อรองรับการขยายตัวของกลุ่มในอนาคต ดังรูปภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงขั้นตอนการพัฒนาระบบการบริหารจัดการกลุ่ม

2. ระยะสอง : การพัฒนาระบบทุนและสวัสดิการ สำหรับระยะสองภายหลังที่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงแห่งหนึ่ง ตำบลบ้านปึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี ได้มีการดำเนินกิจกรรมมาแล้วระยะหนึ่ง มีการสะสมเงินทุนมาได้โดยประมาณในขั้นตอนนี้เป็นการพัฒนาระบบการบริหารจัดการเงินทุนให้เกิดประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการที่สามารถจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกได้อย่างครอบคลุมตั้งแต่ขั้นของการเกิด แก่ เจ็บ และตาย โดยที่กลุ่มควรจะมองถึงกิจกรรมในชีวิตประจำวันของสมาชิกซึ่งพบว่า สมาชิกโดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และมักจะประสบกับปัญหาด้านราคา ภัยแล้ง ภัยพิบัติ และอื่นๆ ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยการนำประเด็นปัญหาของสมาชิกมาออกแบบวางแผนการดำเนินงาน และใช้ทุนของชุมชนเป็นกลไกสนับสนุนให้เกิดการจัดการสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ ด้วยการปล่อยสินเชื่อที่สมาชิกสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ นอกจากการปล่อยสินเชื่อแล้วกลุ่มควรจะเป็นผู้ดำเนินการจัดการตลาดของสินค้าทางการเกษตร อาทิ ผลผลิตจากข้าวไร่ชาวกะเหรี่ยง สับปะรด ผลิตแป้งมันสำปะหลัง บริหารท่องเที่ยวชุมชน และอื่นๆ ที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 การพัฒนาระบบทุนและสวัสดิการ

3. ระยะสาม : การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่าย สำหรับการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายของกลุ่มนั้น ควรมีการจัดการระบบฐานข้อมูลของกลุ่ม ด้วยการเริ่มต้นจากการฝึกอบรมการพัฒนาองค์ความรู้ให้แก่บุคลากรผู้รับผิดชอบงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของกลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะความสามารถในการบริหารจัดการฐานข้อมูล เมื่อผู้รับผิดชอบมีความรู้ความเข้าใจดังกล่าวแล้วจึงค่อยพัฒนาระบบเว็บไซต์ โปรแกรมสำเร็จรูปที่นำเข้ามาปรับใช้ในการบริหารจัดการและควบคุมการดำเนินงานของกลุ่มตามลำดับขั้น ทั้งนี้ผู้ที่ทำหน้าที่ในการดูแลรับผิดชอบงานดังกล่าวจะต้องสร้างคู่มือการดำเนินงานเพื่อใช้เป็นเครื่องมือเพื่อการถ่ายทอดชุดความรู้ดังกล่าวสู่แกนนำกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตต่อไป และเป็นการสร้างนวัตกรรมใหม่อยู่ตลอดเวลา

สรุปผล

1. สภาพทั่วไปกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงแห่งหนึ่ง ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี นั้นเป็นกลุ่มที่อยู่ในช่วงเริ่มต้นที่จะพัฒนาจัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2564 มีจำนวนเงินทุน 15,165 บาท มีจำนวนสมาชิก 110 คน มีคณะกรรมการดำเนินงานจำนวน 10 คน มีรูปแบบกิจกรรมการรับฝาก และให้บริการสินเชื่อ สอดคล้องกับแนวคิดกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของ กรมการพัฒนาชุมชน (2555) อธิบายว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตนั้นเป็นการรวมตัวของประชาชน เพื่อช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยการประหยัดทรัพย์แล้วนำมาสะสมทีละเล็กทีละน้อย เป็นประจำสม่ำเสมอ เรียกว่า “เงินสัจจะสะสม” เพื่อใช้เป็นทุนให้สมาชิกที่มีความจำเป็นเดือดร้อนกู้ยืมไปใช้ในการลงทุนประกอบอาชีพหรือเพื่อสวัสดิการของตนเอง และครอบครัว เช่นเดียวกับ วัลลภ สุรทศ (2564) ศึกษาการพัฒนาองค์กรการเงินชุมชนบนฐานความเข้มแข็งของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ตำบลตะกาดเง้า อำเภอบ้านคา จังหวัดจันทบุรี พบว่า สภาพองค์กรการเงินชุมชน ประกอบด้วย 5 กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ มีการพัฒนาและเจริญเติบโตค่อนข้างเร็ว จากที่เริ่มก่อตั้งกลุ่มครั้งแรก เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2539 ซึ่งมีสมาชิกเพียง 108 คน มีเงินออม 6,810 บาท ปัจจุบันมีสมาชิกประมาณ 106,021 คน มีเงินหมุนเวียน 2,419,873,000 บาท

2. สภาพปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวกะเหรี่ยง ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย ด้านส่งเสริมการออมเงินชุมชนยังขาดความหลากหลายของผลิตภัณฑ์การให้บริการ ด้านการให้สินเชื่อแก่สมาชิกไม่ทั่วถึงและตอบสนองความต้องการของสมาชิกกลุ่ม ด้านการรับฝากเงินชุมชนยังมีข้อจำกัดด้านกฎระเบียบที่จะสนับสนุนส่งเสริมการลงทุนของนักลงทุนทางการเงินจากภายนอกชุมชน ด้านการให้คำปรึกษาทางการเงินยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการเงินทุนหมุนเวียน และด้านสวัสดิการชุมชนยังไม่มีแผน และรูปแบบการจัดสวัสดิการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นวพร ประสมทอง (2558) ศึกษาปัญหา และอุปสรรคในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลท่าโพ จังหวัดอุทัยธานี พบว่า สมาชิกกลุ่มเกือบทั้งหมดขาดความรู้ ขาดการตั้งกฎและระเบียบของกลุ่มให้ชัดเจน การตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของสมาชิก กลุ่มฯ ที่ควรรู้และพึงรับทราบ ขาดการจัดการอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกและเยาวชน ขาดการสร้างแรงจูงใจสมาชิกให้เห็นชัดเจนว่าจะได้รับผลประโยชน์ด้านใดบ้าง ขาดการประชาสัมพันธ์ให้กับสมาชิกอย่างทั่วถึงและเป็นระบบ สมาชิกทุกคนยังขาดการช่วยกันแสดงความคิดเห็น ขาดเงินทุนหมุนเวียนให้สมาชิกกู้ยืมเพิ่มขึ้น สมาชิกบางคนยังไม่ค่อยเข้าร่วมการประชุมของกลุ่ม ขาดการชักนำให้กลุ่มเยาวชนเห็นคุณค่าของการออมเงินเพื่อเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพิ่มขึ้น ไม่ค่อยมีการจัดกิจกรรมให้กรรมการและสมาชิกไปศึกษาดูงานในสถานที่อื่นๆ สมาชิกบางคนยังขาดวินัยในการส่งเงินกู้ยืมในระยะเวลาที่กำหนด และเยาวชนคนรุ่นใหม่ยังไม่ค่อยเข้ามามีส่วนร่วม เช่น การเป็นคณะกรรมการของกลุ่ม ฯ เช่นเดียวกับ สุชา สิริจันทร์ชื่น และคณะ (2560) ศึกษาปัญหา และอุปสรรคในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น พบว่า 1) ปัญหา อุปสรรคของการดำเนินงาน คือ สมาชิกมีความเชื่อมั่นในคณะกรรมการชุดเดิมทำให้ไม่ค่อยมีการเปลี่ยนตัวคณะกรรมการ และขาดการทบทวน วิเคราะห์ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเพื่อนำมาเป็นข้อมูล ในการปรับปรุง

การทำงาน 2) ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานคือ สมาชิกไม่มีความต้องการจะเป็นคณะกรรมการ และสมาชิกไม่ค่อยแสดงความคิดเห็นในเวทีการประชุมแต่ละครั้ง 3) ปัญหาอุปสรรค คือคณะกรรมการไม่แบ่งงานกันทำอย่างแท้จริง นอกจากนี้ รุจิราพร หงษ์ทอง (2558) ศึกษาปัญหา และอุปสรรคในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า 1) มีสภาพ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน คือ (1) สภาพการดำเนินงาน ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงานคณะกรรมการได้มาจากการเลือกตั้ง ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากรมีการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงินอย่างความครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบันด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กรมีการพัฒนาความรู้ และศักยภาพคณะกรรมการและสมาชิก ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชนมีการจัดสรรผลกำไรและจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกโดยกำหนดกฎเกณฑ์ ไว้ในระเบียบ (2) ปัญหาการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน ไม่มีการทบทวน และปรับปรุงระเบียบให้เป็นปัจจุบัน ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร ไม่มีการจัดการการเงิน ไม่มีการนำเงินไปลงทุนดำเนินการหรือขยายกิจกรรมด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร ไม่มีการสำรวจความต้องการและแผนการพัฒนาความรู้และศักยภาพคณะกรรมการ ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน ซึ่งการจัดสวัสดิการไม่ตรงตามปัญหาและความต้องการของสมาชิก รวมถึงงานวิจัยของมัทนา เกาอัน จิตติมา, ดำรงวัฒนะ อุดมศักดิ์, เดโชชัย และเดโช แชนวักแก้ว (2562) ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตชุมชนบ้านเกลิง ตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า 1) ปัญหาการบริหารเงินทุน และทรัพยากร พบว่า ปัญหาด้านการบริหารเงิน ทางกลุ่มออมทรัพย์ชุมชนบ้านเกลิงคณะกรรมการยังไม่มี ความชำนาญพอในการบริหารเงิน ขาดผู้ที่มีความสามารถในด้านนี้เท่าที่ควร เพราะคณะกรรมการขาดความรู้ และประสบการณ์ในการบริหารการเงินของกลุ่ม ทำให้กลุ่มออมทรัพย์ชุมชนบ้านเกลิงยังไม่มีความรู้ ด้านเทคโนโลยี จึงทำให้มีความล่าช้าต่อการทำงาน 2) ปัญหาการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร พบว่า การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ คณะกรรมการยังมีประสบการณ์น้อย ขาดการฝึกอบรม ขาดผู้ที่มีความรู้ความชำนาญ ในกลุ่มออมทรัพย์ เกิดจากคณะกรรมการขาดความรู้ในอีกหลายๆ ด้าน 3) ปัญหาผลประโยชน์ต่อสมาชิก และชุมชน พบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกไม่พร้อมต่อการปฏิบัติงาน และมีปัญหาด้านคณะกรรมการที่มีไม่เพียงพอต่อหน้าที่การงานในกลุ่มออมทรัพย์ อีกทั้งยังมีปัญหาการใช้เทคโนโลยี ภายในกลุ่มขาดผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในด้านนี้ และมีปัญหาด้านการกู้ยืม

3. แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่เหมาะสมกับกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงชุมชนบ้านโป่งกระตังบอน ตำบลบ้านปึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี ด้านส่งเสริมการออมเงินชุมชน ด้านการให้สินเชื่อแก่สมาชิก ด้านการรับฝากเงินชุมชน ด้านการให้คำปรึกษาทางการเงิน และด้านสวัสดิการชุมชนนั้น คณะกรรมการควรมีการนำประเด็นปัญหาดังกล่าวมาออกแบบกิจกรรมการให้บริการที่มีความสอดคล้องกับบริบทของชุมชนโดยการนำกรอบวิธีการดำเนินชีวิต และวัฒนธรรมของชุมชนที่เป็นทุนทางสังคมมาบูรณาการ สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจากสมาชิก จัดทำแผนพัฒนา ร่วมขับเคลื่อนกิจกรรม มีการประเมินผลการดำเนินงาน และจัดทำรายงานอย่างเป็นระบบโดยการเริ่มต้นจากขั้นการการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกลุ่ม การพัฒนาระบบทุนและสวัสดิการ และการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของวิฑูร สิมะประเสริฐ และคณะ (2564) ศึกษาการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนบ้านห้วยเงาะ ตำบลทุ่งพลา อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดปัตตานี โดยการนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนบ้านห้วยเงาะ ตำบลทุ่งพลา อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดปัตตานี ว่าควรสร้างทางให้สมาชิกได้ตัดสินใจเลือกออมเงินและการกู้เงินของสมาชิกต้องมีการพิจารณา ตรวจสอบและต้องแสดงแผนการใช้จ่ายเงินประกอบการพิจารณา พร้อมทั้งเพิ่มเทคโนโลยีเข้ามาช่วยให้มีความสะดวกและทันสมัย ควรแนะนำการวางแผนการใช้จ่ายเงินและการต่อยอดพัฒนาอาชีพเพื่อเป็นโอกาสสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกและควรมีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการแก่สมาชิก รวมไปถึงการส่งเสริมสนับสนุนการตั้งกลุ่มอาชีพของสมาชิกเพื่อ

เป็นการสร้างรายได้ให้กับครอบครัวและชุมชน นอกจากนี้ในส่วนงานวิจัยของ วัลลภ สุรทศ (2564) นำเสนอแนวทางในการพัฒนาองค์กรการเงินชุมชน ควรดำเนินการ ดังนี้ 1) พัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการ 2) พัฒนาระบบการเงิน การบัญชี การบริหารความเสี่ยงและการสร้างทะเบียนคุม 3) พัฒนาระบบการทำงานร่วมกับเครือข่ายครอบคลุมทั้งระดับกลุ่ม ระดับเขต และระดับจังหวัด เช่นเดียวกับ กรมการพัฒนาชุมชน (2555) อธิบายว่า การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นการรวมตัวของประชาชน บริหารจัดการโดยประชาชนและเพื่อประโยชน์ของประชาชน โดยมีหลักการที่สำคัญ 4 ประการ คือ 1) ความรู้สึกเป็นเจ้าของ เป็นการสร้างความรู้สึกการเป็นเจ้าของให้กับสมาชิกทุกคน ทำให้เกิดความรับผิดชอบ และช่วยกันดูแลเอาใจใส่ในการดำเนินงานของกลุ่ม 2) การพึ่งตนเอง ฝึกนิสัยการประหยัด และอดออม โดยนำเอาคุณสมบัติพิเศษ 3 ประการ ของชาวชนบท คือ ความซื่อสัตย์ ความทนอด และความอดทน มารวมกันในรูปกลุ่ม ทำให้มีการรวมเงินทุนชุมชนเป็นของตนเอง ลดการพึ่งพาแหล่งทุนจากภายนอกหมู่บ้าน 3) หลักคุณธรรม ใช้การออมทรัพย์เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน เพื่อให้คนมีคุณธรรม 5 ประการ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และความไว้วางใจ และ 4) หลักการควบคุมกันเอง สมาชิกกลุ่มทุกคนจะต้องให้ความสนใจและความเคลื่อนไหว และตรวจสอบซึ่งกันและกัน

กล่าวได้ว่าการขับเคลื่อนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้ประสบความสำเร็จนั้นจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมที่เกิดจากความตระหนักรู้ถึงปัญหาและความต้องการของสมาชิกในชุมชนอันนำมาสู่การรวมกลุ่มเพื่อจัดการแก้ไขปัญหาการขาดโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบที่ถือได้ว่าเป็นใหญ่เชิงโครงสร้างที่ภาครัฐยังไม่สามารถจัดการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ได้ และยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งของสังคมไทย โดยเฉพาะกับกลุ่มคนเปราะบางที่อยู่ในชุมชนห่างไกล ดังกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยในชิ้นนี้ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ชาวกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่บนพื้นที่สูงห่างออกไปจากตัวเมืองกว่า 60 กิโลเมตร หน่วยงานและกลุ่มองค์กรที่เกี่ยวข้องในการร่วมพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตนั้นควรยึดหลักความต้องการของสมาชิกในชุมชนเป็นฐานการพัฒนา ใช้ทุนที่มีอยู่ในชุมชน วิถี วัฒนธรรม เป็นพื้นฐานในการร่วมสร้างและออกแบบกิจกรรมการพัฒนา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงการปฏิบัติ

1. ด้านส่งเสริมการออมเงินชุมชน ควรมีการพัฒนาระบบการลงเงินและการทำการตลาดของกลุ่ม มีการพัฒนารูปแบบการให้บริการโดยการยึดหลักประเด็นปัญหาและความต้องการของชุมชนเป็นศูนย์กลาง จัดทำแผนการปฏิบัติงาน มีการกำกับติดตามการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ
2. ด้านการให้สินเชื่อแก่สมาชิก ควรกระจายโอกาสด้านการให้บริการสินเชื่อแก่สมาชิกอย่างทั่วถึง และยุติธรรมบนพื้นฐานของคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลสำหรับการดำเนินงาน และควรมีการเชื่อมโยงเครือข่ายแหล่งทุนภายนอกเข้ามาสนับสนุนผลิตภัณฑ์การให้บริการสินเชื่อ
3. ด้านการรับฝากเงินชุมชน ควรเปิดโอกาสในการลงทุนทางการเงินโดยการสร้างกติกาสื่อเพื่อเอื้อผลประโยชน์ให้นักลงทุนจากภายนอกมีโอกาสนำเงินเข้ามาลงทุนซื้อหุ้นสัจจะภายในกลุ่มของตนเอง ร่วมกันสร้างกฎระเบียบและขยายจำนวนเงินทุนสำหรับการรับฝากเพิ่มเติม และมีรูปแบบการรับฝากที่หลากหลายทั้งในมิติการรับฝากผ่านระบบออนไลน์
4. ด้านการให้คำปรึกษาทางการเงิน ควรมีการฝึกอบรม และพัฒนาเจ้าหน้าที่ฝ่ายสินเชื่อประจำกลุ่มที่มีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการให้บริการด้านการเงินการลงทุนแก่สมาชิก
5. ด้านสวัสดิการชุมชน ควรมีการจัดทำแผนการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนโดยการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจากสมาชิกเพื่อสำรวจถึงความต้องการของรูปแบบสวัสดิการเกิด แก่ เจ็บ ตาย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่เหมาะสมกับกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี
- 2) ควรมีการวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่เหมาะสมกับกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี
- 3) ควรมีการวิจัยถอดบทเรียนความสำเร็จและล้มเหลวในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตพื้นที่จังหวัดราชบุรี และภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2555). *แนวทางการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต*. สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน.
- ชาย โพธิ์ธิดา. (2554). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พริ้นติ้ง.
- นพพร ประสมทอง. (2558). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลท่าโพ จังหวัดอุทัยธานี. *วารสารวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์บูรพาปริทัศน์*. 10(2): 11-24.
- มันทนา เกาอัน, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, อุดมศักดิ์ เตโชชัย และ เตโช ชาญแก้ว. (2562). ออมทรัพย์บ้านเกลิง: แนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตชุมชนบ้านเกลิง ตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารสังคมพัฒนศาสตร์*. 2(2): 32-46.
- รุจิราพร หงส์ทอง. (2558). การพัฒนากลยุทธ์การส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดนครสวรรค์. *วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*. 10(2): 111-120.
- วันชัย ธรรมสังการ และอัครลักษณ์ ราชพลสิทธิ์. (2561). พลวัตเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกับการพัฒนาคนและชุมชนอย่างยั่งยืน. *วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์*. 26(1): 34-62.
- วัลลภ สุรทศ. (2564). การพัฒนาองค์การการเงินชุมชนบนฐานความเข้มแข็งของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ตำบลตะกาดเจ้า อำเภอนาทม จังหวัดจันทบุรี. *วารสาร มจร การพัฒนาสังคม*. 6(3): 100-115.
- วิฑูร ลิ้มประเสริฐ และคณะ. (2564). ศึกษาการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนบ้านห้วยเงาะ ตำบลทุ่งพลา อำเภอดอกพญา จังหวัดปัตตานี. *วารสารมหาวิทยาลัยทักษิณ*. 8(4): 103-117.
- ศศิชา หม่อมลัทธ. (2562). *ยกระดับองค์การการเงินชุมชนด้วย “พ.ร.บ. สถาบันการเงินประชาชน”*. กรุงเทพฯ: หน่วยวิเคราะห์เศรษฐกิจกิจฐานราก ส่วนเศรษฐกิจฐานราก ศูนย์วิจัยธนาคารออมสิน.
- สำนักนโยบายพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. (2559). *แผนพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน พ.ศ.2560-2564*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง.
- สุชา สิริจันทร์ชื่น และคณะ. (2560). *การศึกษาศักยภาพความสำเร็จของการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น*. รายงานการวิจัย. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2554). *การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Creswell, John W. (2003). *Research design: Qualitative, quantitative, and Mixed Methods approach*. 2nd ed. Thousand Oaks: Sage.
- Moser, A. & Korstjens, I. (2017). Series: practical guidance to qualitative research. Part 1: Introduction. *European Journal of General Practice*. 23(1): 271-273.

Power, B. & Hubbard, R. (1999). Becoming teacher researchers one moment at a time. *Language Arts*. 77(1): 34 - 39.

Tashakkori, A. and Teddlie, C. (1998). *Mixed Methology. Combining qualitaire and quantitative approaches*. Thousand Oak, London: Sage.

Translated Thai References

- Chantawanich, Suphang. (2011). *Data analysis in qualitative research*. 10thed. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Department of Community Development. (2012). *Guidelines for the operation of savings groups for production. Bureau of Capital Development and Community Finance Organizations*. Bangkok: Department of Community Development. (in Thai)
- Dhammasajkarn, Wanchai and Ratchapolsit, Asawaluk. (2018). Network dynamics of savings groups for production and sustainable development of people and communities. *Journal of Social Work*. 26(1): 34-62. (in Thai)
- Hongthong, Rujiraporn. (2015). Development of strategies to promote the operation of savings groups for production in Nakhon Sawan Province. *Valaya Alongkorn Research and Development Journal under Royal Patronage*. 10(2): 111-120. (in Thai)
- Modmontil, Sasicha. (2019). *Raising the level of community financial organizations as well. "People's Financial Institutions Act"*. Bangkok: Grassroots Economic Analysis Unit The grassroots economy Government Savings Bank Research Center. (in Thai)
- Office of Public Financial System Development Policy Fiscal Policy Office. (2016). *Public financial system development plan. 2017-2021*. Bangkok: Fiscal Policy Office. Ministry of Finance. (in Thai)
- Pothisita, Chai. (2011). *The science and art of qualitative research*. 5thed. Bangkok: Amarin Printing. (in Thai)
- Prasomthong, Nawaporn. (2015). Participatory action research for the development of strong community management potential of Tha Pho Subdistrict Production Savings Group. Uthai Thani Province. *Journal of Burapha Commercial College Review*. 10.(2)11-24. (in Thai)
- Simaprasert, Witoon, et al. (2021). Studying the management of community financial institutions with the participation of members of the Ban Huai Ngo community, Thung Phla Subdistrict, Khok Pho District. Pattani Province. *Mahachula Nakorn News Journal*. 8.(4): 103-117. (in Thai)
- Sirichanchuen, Sucha, et al. (2017). A study of the success of the management of savings groups for production in Khon Kaen Province. Research report. College of Local Administration. Khon Kaen University. (in Thai)
- Surathos, Wanlop. (2021). Development of community financial organizations based on the strength of the Sajja Sasomsap Group. Takat Ngao Subdistrict, Tha Mai District, Chanthaburi Province. *MCU Journal of Social Development*. 6(3): 100-115. (in Thai)
- Thao-an, Manthana, Damrongwattana, Chittima, Dechochai, Udomsak and Khamkaew, Decho. (2019). Savings at Ban Thaloeng: Guidelines for promoting management of savings groups for production in the Ban Thaloeng community. Ron Phibun Subdistrict Ron Phibun District Nakhon Si Thammarat Province. *Journal of Social Development*. 2(2): 32-46. (in Thai)